

א. לפי תירוץ אחד בגמרא, מותר לתלות התפלין כאשר הקציצה מונחת על היתד והרצועה תלויה למטה אבל להפך אסור. [דורשי חמורות אמרו והיו חייך תלאים לך מנגד – זה התולה תפיליו]. ואיבעית אימא בשניהם אסור, ורבי שתלה תפיליו – כשהיו נתונים בתוך כיסם, שאינם צריכים הנחה כספר תורה. הלכה כ'אבעית אימא'. (רי"ף).

ב. המגהק והמפהק בתפילתו – הרי זה מגסי הרוח (ומגונה הוא. רמב"ם תפלה ד, יא). ודוקא ברצון אבל לא לאונסו. והמפהק (לאונסו) יניח ידו על סנטרו (שלא תראה פתיחת פיו).

התעטשות שלמטה – אסורה (שמור רגלך... כנ"ל. והמתעטש בתפלתו סימן רע לו. ויש אומרים: ניכר שהוא מכוער (גם כשאינו משמיע קול. עפ"י מג"א. וי"ח). בקש להתעטש – מרחיק לאחוריו ד' אמות ומתעטש וממתין עד שיכלה הרוח וחוזר ומתפלל. ואומר: 'רבונו של עולם, יצרתנו נקבים נקבים חלולים חלולים, גלוי וידוע לפניך חרפתנו וכלימתנו בחיינו ובאחריתנו רמה ותולעה'. ומתחיל ממקום שפסק.

כתבו הפוסקים שעתה אין אומרים זאת, כיון שלא נהגו להרחיק ולהתעטש כשמתפללים בציבור. ומכל מקום טוב להרהר בלבו.

המתעטש מלמעלה – סימן יפה לו [כשם שעושים לו נחת רוח מלמטה כך עושים לו נחת רוח מלמעלה]. הרק בתפילתו – כאילו רק בפני המלך. ואם נודמן לו רוק – מבליעו בטליתו. ואם טלית נאה – מבליעו באפרקסותו. ואם איש אנין בדעתו הוא – ישליכו (בידו. רמב"ם תפלה ד, יא) לאחוריו (כדי שלא יצטער בתפילה ונמצא טרוד. שם).

ואם אי אפשר להשליך לאחוריו – יכול לירוק אף לשמאלו כיון שעושה כן מפני ההכרח (תר"י עפ"י ירושלמי. ונחלקו הפוסקים מהו 'שמאלו').

נפלה טליתו – אין להתעטף בה בתפילה. אבל ממשמש בבגדו. (רש"י פרש: להעביר כינה העוקצתו. ואפילו במקום השחי והערוה, אם כינה עוקצתו (ריטב"א; מאירי). ותוס' פרשו: לתקן הבגד שלא יפול מעליו).

א. בתר"י משמע שגם אם יישאר בגילוי הראש ממש, אין לו להרים טליתו שנפלה. ואולם באגרות משה (או"ח ח"ד מ"ד) צידד שבאופן זה צריך להפסיק כדי לכסות את ראשו, כי כיום תפילה בגילוי הראש אסורה באיסור תורה של 'ובחוקותיהם לא תלכו'. וצידד שם עוד שאף באונס גמור אם התפלל כן תפלתו תועבה. ו'צ"ע לדינא'.

ב. בדברי הגהות מיימוניות (תפלה ד אות ט) משמע שאפילו נפלה הטלית מעל הראש אין לעטף בה ראשו בתפילה. ואולם בשו"ע (צו, ד) משמע שכל שלא נפלה כולה יכול להחזירה, אפילו נפלה רובה (כ"כ המג"א שם).

המשמיע קולו בתפלתו – הרי זה מקטני אמנה. המגביה קולו – הרי זה מנביאי השקר (שנאמר בהם ויקראו בקול גדול). ואם אין יכול לכוין את לבו בלחש – מותר להשמיע קולו (ואף להגביה קולו במקום הצורך. ראשונים), ביחיד אבל לא בצבור – משום טרדת המתפללים.

דעת הרבה פוסקים שלכתחילה מצוה על המתפלל להשמיע לאזניו, ובלבד שלא ישמעוהו אחרים. ויש סוברים שאפילו לאזנו לא ישמיע, וכן דעת כמה מן המקובלים.

דף כה

- מב. א. שכח ונכנס לבית הכסא כשהוא לבוש תפלין – מה יעשה?
ב. צואה על בשרו או ידו מונחת בבית הכסא – האם מותר לו לקרות קריאת שמע?

ג. ריח רע שיש לו עיקר ושאינן לו עיקר – מה הדין לענין אמירת דבר שבקדושה במקומו?
 ד. מה דינה של צואת בעלי חיים? צואה ברשות אחרת? צואה עוברת? פי חזיר?
 ה. מה דין ספק צואה וספק מי-רגלים?
 ו. כמה ישוה הצואה או מי-רגלים ויהא מותר לקרות אצלם?
 ז. צואה בעששית מהו?
 ח. צואה כל שהו – כיצד מבטלה? ומה דין צואה בגומא או הדבוקה בסנדל?
 ט. כמה מים יטיל למי רגלים כדי שיוכל לקרוא קריאת שמע אצלם?
 י. גרף של רעי ועביט של מי רגלים – מה דינם לענין הרחקה לדבר שבקדושה?
 יא. מה דין הרחקה מגרף או מי רגלים שלאחר המטה, מלפניה או מתחתיה?
 א. אמר רב הונא: שכח ונכנס בתפילין לבית הכסא – מניח ידו עליהן עד שיגמור. ופרשו, שיגמור עמוד ראשון [משום סכנת עמוד החזור], ויקום ויחלצן.

ב. צואה על בשרו, או ידו מונחת בבית הכסא (גרסת הרי"ף: 'ידו מטונפת מבית הכסא'); רב הונא אמר: מותר לקרות ק"ש (כל הנשמה תהלל י-ה – הפה והחוטם בלבד בכלל ההילול). רב חסדא אמר: אסור (כל עצמתי תאמרנה ה' מי כמוך).
 א. רב האי גאון ורבנו חננאל פסקו כרב חסדא לחומרא, אעפ"י שהיה תלמידו של רב הונא. וכן נטה הרז"ה. והרי"ף פסק כרב הונא, וכן נקט הרי"ד בפסקיו, ולזה נוטה דעת הרשב"א ותר"י.
 ב. יש אומרים שגם רב הונא לא התיר אלא כשהצואה נמצאת במקום נסתר בגוף, כגון בין אצילי ידיה וכדומה, אבל בבשר הגלוי אין מועיל כיסוי הבגדים (עפ"י תר"י).
 [צואה במקומה, בפי הטבעת] גם אם אינה נראית כשהוא עומד אלא כשהוא יושב] – הכל מודים שאסור לקרוא, שזוהמתה מרובה. יומא ל.].

ג. ריח רע שיש לו עיקר; רב הונא אמר: מרחיק ד' אמות וקורא (כלומר מרחיק מן העיקר, וכגון שהצואה לאחוריו שאינו רואה אותה, ואעפ"י שהריח בא אליו. רש"י). ורב חסדא אמר: מרחיק ד' אמות ממקום הריח וקורא. ותניא כוותיה.
 ריח רע שאין לו עיקר (כגון הפחה), הקלו בדברי תורה (משום ביטול בית המדרש) שאין להרחיק מריח רע של חברו. אבל בקריאת שמע (ובשאר ברכות. רמב"ן, מובא במשנ"ב עט סקל"א) – אסור. וכן לדברי תורה של עצמו אסור עד שיכלה הריח.
 א. יש אומרים שבתי כסאות שהצואה נופלת למרחוק, ויש שם מחיצה מפסקת, הרי זה כריח רע שאין לו עיקר (תוס').
 ב. יש שכתבו שכל צואה מכוסה נחשבת ריח רע שאין לה עיקר, וכן כשהיא נמצאת ברשות אחרת (ע' רא"ה וריטב"א). ויש חולקים (ע' באה"ל הקדמה לסי' עט).
 ג. קרא ק"ש במקום שיש ריח רע – יש מי שכתב שצריך לחזור ולקראה בברכותיה, וכן בתפילה (אשי ישראל נא, יז). ולמד זאת ממש"כ הפוסקים שגם בעובר על איסור דרבנן צריך לחזור. ואם לדין יש תשובה, דשאני איסור זה שמצינו שהקילו בו חכמים בדברי תורה וגם מצוי בזה מכשול יותר, ומנין לדמות לאיסורי דרבנן אחרים, אטו בחדא מתא מחתינהו. גם מצינו במשנ"ב (עה סקט"ז) שאם קרא לקול זמר אשה אינו חוזר בברכותיה.

שאלות ותשובות לסיכום מסכת ברכות

עוד יש לעיין בעיקר דין ריח רע בתפילה מהפחת אחרים, שמא דינו כדברי תורה שהתירו, שהרי אינו יכול לצאת החוצה כב"ש (ערש"י) אלא צריך להפסיק ואולי לא הצריכו מפני ביטול תפילה. וכן יל"ע בכגון שליח ציבור הקורא מגילה וכד' או ברכת כהנים, שמא יש לדמותם לד"ת שהתירו. וזה לשון הגר"ח קניבסקי שליט"א במכתבו על שאלות אלו: 'מתין ובדיעבד נ' דא"צ לחזור. וכ"כ הגר"א בנצל שליט"א לענין תפילה שימתין, אבל לענין קורא לרבים וכד' אין ברור לו).

ד. כברייאת אחת שנינו שאין לקרוא כנגד צואת כלבים, חזירים ותרנגולים, ושאר צואת אשפה שריחה רע, אלא מרחיק כמלא עיניו וקורא. וכן לתפילה.

והוא הדין לנבלה (ירושלמי) ולכל דבר המסריח בחזק כגון אלו (פוסקים).

היתה במקום במקום גבוה עשרה טפחים או נמוך עשרה (שהרי זה כרשות אחרת) – יושב בצידו וקורא. נחלקו הראשונים האם צריך להרחיק מן הריח אם לאו. וכן נחלקו אם מותר כאשר רואה אותה ממקומו.

ואולם רבא פסק הלכה כברייאתא אחרת, שאין איסור בצואת כלבים וחזירים אלא בזמן שנתן עורות לתוכן. אבל בצואת אדם – אסור בכל ענין (רש"י ותוס'). והוא הדין לצואת תרנגולים. ואמר רבנו יהודה: דוקא כשהן בלול, שיש שם סרחון גדול, אבל במהלכים בבית אין לחוש. ובירושלמי אמרו שבאדומים בלבד יש לחוש. ועוד אמרו שם: מרחיקים מגללי בהמה ארבע אמות. ר' שמואל בר' יצחק אומר: של חמור בלבד (מובא בתוס'). ותר"י ועוד פוסקים כתבו (עפ"י הירושלמי) שאין איסור אלא בצואת חמור הבא מן הדרך, ולא שאר בהמות. ואולם צואת חתולים ונמיה, ריחם רע מאד וצריך להתרחק מהם.

צואה עוברת – אביי אמר: מותר לקרות כנגדה (כדין מצורע שעובר תחת האילן, אין הטהור העומד שם נטמא, אף כאן כשהצואה אינה קבועה אין זה בכלל והיה מחנך קדוש). רבא אמר: אסור. (רק במצורע גילה הכתוב שצריך קביעות – בדר י"ב).

הלכה כרבא. ומשמע שאיסור תורה הוא. וצריך להרחיק מלפניו כמלא עיניו ומלאחריו ד'

אמות (כן משמע בב"י). ומהרמב"ם משמע שאף מלפניו די בד' אמות. וכן פסק הב"ח.

אמר רב פפא: פי חזיר כצואה עוברת (ואסור לקרות כנגדו עד שיעברו ממנו ד' אמות. פוסקים), ואעפ"י שעולה מן הנהר (מפני שהוא כגרף של רעי. תר"י).

ה. אמר רב יהודה: ספק צואה – אסורה. ספק מי רגלים – מותרים [מפני שלא אסרה תורה אלא כנגד עמוד בלבד, וחכמים אסרו כנגד שאר מי-רגלים, ובספק לא גזרו]. איכא דאמרי: ספק צואה בבית מותרת, באשפה אסורה. וספק מי רגלים אפילו באשפה מותרים.

בדיעבד, קרא במקום הראוי להסתפק ומצא שם צואה – צריך לחזור ולקרוא. מצא מי רגלים

– אין צריך (שו"ע עו, ה. וע"ש בפוסקים). קרא במקום שיש שם מי רגלים ודאי – כתב הפמ"ג

שצריך לחזור ולקרוא, מפני שעבר על איסור דרבנן (וכן כתב בזכר יצחק ח"ב א). ויש שכתבו

שאין צריך (ע' כף החיים עו, מה; קפה, טו).

ו. צואה שקרמו פניה; אמר רב יהודה אמר רב: מותר (וכן נהג רב יהודה מדפתי. ומשמע שכן נקט רב יוסף).

ואולם רבה בר רב הונא אמר רב: אפילו יבשה כחרס אסורה. היכי דמי 'צואה כחרס' שאסורה – כל זמן

שזורקה ואינה נפרכת. ויש אומרים: שגוללה ואינה נפרכת (שאפילו אם זורקה ונפרכת עדיין נחשבת לחה

כל זמן שגוללה ואינה נפרכת. רש"י. ויש ראשונים שכתבו להפך, שלשון ראשונה מחמירה יותר. ע' תר"י. וכן אמימר אסר בצואה כחרס, ואילו מר זוטרא התיר. והסיק רבא לאסור. נחלקו ראשונים האם הלכה כלשון 'זורקה' או 'גוללה' (ע' תר"י ורא"ש).

מי רגלים; כל זמן שמטפחים – אסורים. יבשו – מותרים, ואפילו רישומם ניכר. כן נמסר בשם ר' יוחנן ושמואל. וכן אמר עולא. וכן הסיק רבא להלכה. ופרשו בגמרא שאם הם מטפחין מעט, טופח שאינו מטפח – נחלקו תנא קמא ור' יוסי אם מותר אם לאו. ואילו גניבא אמר בשם רב: מי רגלים שרישומן ניכר אסורים, אפילו אינם מטפחים. יבשו או נבלעו עד שאין רישומן ניכר – מותר לדברי הכל.

הלכה כדעה ראשונה וכת"ק, שאין אסור אלא בטופח ע"מ להטפח (רשב"א, ריטב"א). יש אומרים [דלא כפרש"י] שת"ק מחמיר אפילו בשלא על מנת להטפח ור' יוסי מיקל, והלכה להחמיר (כן פרש בכס"מ ובב"י פב בדעת הרמב"ם הל' ק"ש ג, ז).

ז. צואה בעששית (– שקופה) – מותר לקרוא ק"ש כנגדה, לפי שבכיסוי הדבר תלוי והרי היא מכוסה.

ח. אמר אביי: צואה כל שהוא – מבטלה ברוק (ומועיל הביטול לשעה מועטת בלבד. ראשונים עפ"י הירושלמי). אמר רבא: וברוק עבה.

אמר רבא: צואה בגומה – מניח סנדלו עליה וקורא קריאת שמע. נחלקו ראשונים אם מותר גם כאשר הסנדל נוגע בצואה, או דוקא כשאינו נוגע, אבל נוגע – הרי זה כצואה הדבוקה בסנדלו דלהלן (ע' תר"י). צואה דבוקה בסנדלו – נסתפק מר בריה דרבינא, ועלה הדבר ב'תיקו'. וכל תיקו דאיסורא – לחומרא (רי"ף, ראב"ד). והוא הדין לצואה הדבוקה במנעל החופה את סנדלו, ערדליים (דובב משרים ח"ב יג).

ט. נחלקו תנאים כמה מים מבטלים מי רגלים; לדברי תנא קמא – כל שהוא, ולר' זכאי ברביעית (הלוג). לדעת רב נחמן מחלוקתם אמורה כשקדמו מי רגלים ובא לבטלם במים, אבל קדמו המים – דברי הכל בכלשהו. ולרב יוסף, מחלוקתם כשקדמו המים, אבל קדמו מי רגלים – דברי הכל ברביעית. והורה רב יוסף לשמשו ברביעית, כר' זכאי.

א. וכן הלכה, בין בתחילה בין בסוף צריך רביעית (רי"ף).
ב. רביעית שאמרו – למי רגלים בכמות של הטלה אחת, ועל פי שיעור זה צריך להטיל מים לכל כמות שהיא (רבנו יונה).

י. גרף של רעי ועביט של מי רגלים – אסור לקרוא ק"ש כנגדם, ואעפ"י שאין בהם כלום.

א. רש"י פירש שהם כלי חרס. ומשמע שכלי שאינו בולע כגון זכוכית, אפשר שמותר כאשר הם נקיים (תוס' ועוד). ומסתבר ששל עץ אסור ושל זכוכית מותר (רא"ש). וכן של מתכת (פוסקים). והט"ז כתב להחמיר בשל זכוכית. וכלי פלסטיק יש לצדד להקל ומ"מ טוב לכסותו (עפ"י אגרות משה או"ח ח"א סוס"י כז). היה הגרף של עץ או חרס, ומצופה (בצדו הפנימי) מתכת או זכוכית – מותר לקרות כנגדו כשהוא נקי ואין בו ריח (חזו"א יז, יא).

ב. דינם של כלים אלו חמור ממי רגלים, ואין מועיל ליתן בהם מים זכים, וגם אסור מן התורה

לקרות כנגדם – שכיין שמייוחדים לכך מסריחים ומאוסים ביותר (עפ"י ראשונים; משנ"ב פג סק"ב).
וצריך להרחיק מהם לאחוריו ד' אמות. ואם מדיף מהם ריח רע – ד' אמות ממקום שכלה הריח,
כדין צואה (עפ"י משנ"ב).

יא. עביט או גרף או מי רגלים שבבית, שלפני המטה או לאחריה (והמטה מפסקת בינו לבינם) – שלש דעות
בדבר; לתנא קמא, אין חילוק ולעולם מרחיק מהם וקורא. לרשב"ג, שלפני המטה – מרחיק ד' אמות.
שלאחר המטה – קורא מיד ואין צריך להרחיק. לר' שמעון בן אלעזר, אפילו בית מאה אמה לא יקרא עד
שיוציאם או שיניחם תחת המטה.
אמר רב: הלכה כר' שמעון בן אלעזר. וכן אמר באלי אמר ר' יעקב בנה של בת שמואל. ורבא אמר: אין
הלכה כרשב"א.

והלכה כרבא ודי בהרחקה ד' אמות (רי"ף; תר"י). והרי"ף בן גיאאות פסק כר' שמעון בן אלעזר.
היתה המיטה גבוהה י' טפחים ומחיצותיה מגיעות לקרקע מכל הצדדים [או גם אם יש לה
רגלים, אך קצרות הן מג' טפחים], מותר לקרוא לפני המטה ובלבד שלא יראה את הגרף או
את הצואה, וגם אין מגיע לו ריח רע. והמגן-אברהם כתב: דוקא אם המטה חוצצת מכותל
לכותל. והרבה מפקפקים בדבריו. והסיק בספר חיי אדם שבמי רגלים שאינן אלא מדרבנן יש
להקל לקרוא ולברך כנגד המחיצה [אבל לא כנגד האויר], ואם המחיצה מרובה מן האויר נראה
שאפילו בצואה ובגרף יש להתיר בשעת הדחק כנגד המחיצה (מובא במשנ"ב ובה"ל פו, ג).

מי רגלים שמתחת למטה – אם אינה גבוהה שלשה טפחים – מותר (כשאין מגיע ריח רע. פוסקים), שכל
למטה משלשה כלבוד דמי, והרי זה כיסוי. גבוהה עשרה טפחים – אינו כלום, כי כל עשרה רשות נפרדת
היא ואין כאן כיסוי. בין שלשה לעשרה – שאל רב יוסף לרב הונא ולא פשט לו (כן פרש רש"י). וצריך להחמיר
להרחיק מהגרף (ע' משנ"ב פו סק"ט). ואילו רב האי גאון מפרש הנידון בגמרא על מי רגלים שלאחר המטה. ע' תר"י.

מג. א. מי שלבו מגולה – האם מותר לו לקרוא קריאת שמע ולהתפלל?

- ב. ערום השוהה בתוך מים – האם מותר לו לקרוא ק"ש? ירד לטבול והגיע זמן קריאת שמע – מה יעשה?
- ג. מה הדין בעקבו הרואה את הערוה או נוגע בה?
- ד. ערוה בעששית – האם מותר לקרות כנגדה?
- ה. ערות נכרי – האם מותר לקרות כנגדה?

א. מי שלבו מגולה (וחגורו הוא על מתניו, להפסיק בין לבו לערוה. ראה להלן) – מותר לקרוא קריאת שמע
(רב הונא), אבל לתפילה – עד שיכסה את לבו (וכן שנינו בברייתא).
אעפ"י שמותר לקרוא אין ראוי לעשות כן לכתחילה אלא בשעת הדחק (עפ"י פוסקים).

ב. השוהה בתוך המים והוא ערום; במים עכורים – מותר לקרוא, שהרי ערוותו מכוסה. במים צלולים – תנא
קמא מתיר (כשאינו מסתכל למטה. רשב"א ועוד), ויש אוסרים, שהרי לבו רואה את הערוה. וכן אמרו בשם
רב.

וכן נקטו הרי"ף והראב"ד והתוס' והרא"ש להלכה. וכ"כ הרשב"א שראוי לחוש להוראתם.
אבל מועיל שיחבק גופו בזרועותיו (תר"י מרבני צרפת). ואפילו בדיעבד אם קרא ולבו רואה את
הערוה – חוזר וקורא עם ברכותיה (ע' משנ"ב עד סק"ה; אשי ישראל נה, מב ובהערות). ודעת רש"י
(ורבנו שמעיה תלמידו) לפסוק כתנא קמא להתיר לבו רואה את הערוה.

ירד לטבול – אם יכול לעלות ולהתכסות ולקרות עד שלא תנץ החמה – יעלה ויתכסה ויקרא. ואם לאו, יתכסה במים ויקרא [וגם לדעת רבי יהושע שזמן ק"ש עד שלש שעות, ותיקין יש להם לנהוג כן]. ולמאן דאמר לבו (או עקבו) רואה את הערוה אסור, עוכר את המים ברגלו וקורא, או שיפסיק בדבר מה בין לבו לערוה, וכנ"ל. אבל לא יקרא במים סרוחים או במי המשרה.

ג. עקבו הרואה את הערוה (וכן שאר אברים שאם נוגעים בערוה אסור. תר"י); לרב זביד – מותר. ולרב חיננא ברדר"א, אביי אסר ורבא התיר, לא ניתנה תורה למלאכי השרת. עקבו נוגע בערוה; לרב זביד, אביי אסר ורבא התיר. ולרב חיננא – דברי הכל אסור. הסיקו הלכה, נוגע אסור (גזרה שמא יגע בידיו. תוס' רואה מותר).

ד. ערוה בעששית – אסור לקרות כנגדה (ולא יראה בך ערות דבר, והרי היא נראית). ערוה בעששית – מותר לקרות כנגדה בעצימת עינים (עפ"י פוסקים. וע' מנחת יצחק ח"ב פד). ואם רואה ערוה במראה – בשו"ת מנחת יצחק (ח"ב פד, ט-י) משמע להתיר בעצימת עינים, והוא הדין בראייתה על צג חשמלי. ואולם בספר מנחת שלמה (ט) חוכך להחמיר במראה, לפי מה ששמע ממומחים שראיה זו נחשבת כרואה את הדבר ממש, על כן לדידן אסור אף בעצימת עינים. וללא עצימת עינים יש להחמיר לקרוא מול טפח מגולה או אפילו שער הנראה במראה, וכן דעת רוב האחרונים. וכן יש לאסור לקרוא מול תמונה (עפ"י יביע אומר ח"א ז. יש לעיין הלא בתמונה ודאי שאין כאן 'ערוה' אלא רק משום הרהור, ואם כן יש מקום לומר שבשער אין הרהור, שהרי כנגד שער בתולות מותר. ולא אסרו אלא שער של אשה נשואה, ואין תמונה בכלל זה).

ה. ערות נכרי דינה כערות ישראל לענין הרחקה לדבר שבקדושה. [ואילו ערות בעלי חיים אינה 'ערוה']. ערות תינוק בן שמונה ימים, כתבו כמה מהראשונים ז"ל שאינה נחשבת 'ערוה', ונפקא מינה לכסותו בשעת ברכה על המילה.

דפים כה – כו

מד. מה דין תשמיש המטה בבית שיש בו תפלין או ספר תורה?

בית (= חדר) שיש בו ספר תורה או תפלין – אסור לשמש בו את המטה עד שיוציאן או יניחן כלי בתוך כלי, ואחד מן הכלים או שניהם לא יהיה כליין המיוחד להם, כי כליין אפילו הן עשרה דינם ככלי אחד. אמר רבא: גלימה המונחת על ארגז ספרים – ככלי בתוך כלי דמי, שהרי הגלימה אינה כליין. ואמר רבי יהושע בן לוי: ספר תורה צריך שיהא לו מחיצה עשרה. ואמר מר זוטרא: דוקא כאשר אין לו בית (כלומר חדר) אחר, אבל יש לו – יניחנו שם.

א. אם אין לו מחיצה עשרה – לא ישמש (רש"י). ורבי יהושע בן לוי אינו חולק על הברייתא אלא מפרשה שרק לתפלין די בכסויים ולא לספר תורה (ראשונים). ויש שכתבו שריב"ל דיבר כשאין לו כלי לכסות, באופן זה צריך להוציא לחדר אחר או לעשות לו מחיצה. ב. הוא הדין לחומשים [העשויים בגלילה] – דינם כספר תורה, אבל שאר ספרים דינם כתפלין ודיין בכיסוי (תוס' ועוד).

ג. וילון התלוי, כיון שהוא נע ונד אינו נחשב מחיצה, אבל דינו ככיסוי אחד (פוסקים).